

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

Nr. 264.

Brasov, Vineri 28 Noevre (10 Decembrie)

1897.

Armata și echitatea.

In ședința de alaltă-eri a delegațiunii austriace s'a vorbit între altele și despre spiritul național în armată. Față cu acuzațiunea, că în mijlocul agitațiunilor naționaliste de ași s'ar fi molipsit și armata, în sinul căreia s'ar ivi din când în când chiar și anumite manifestațiuni, cântându-se cântece naționale etc., ministrul comen de războiu, baronul Krieghammer, a ținut să declare, „că-și ține de cea mai sfântă datorință de-a împedea în modul cel mai energic orice încercare de-a introduce în sinul armatei certele și politica de naționalitate“. Ministrul asigură tot-odată pe membrii delegațiunii, că „fiă-care regiment, întregescă-se el din orice naționalitate, își va face datorința atât față cu inamicul intern, cât și estern. In armată“, adause ministrul, „fiă care naționalitate se bucură de-o potrivă de stimă și iubire“.

Fără indoelă, că enunțațiunile acestea ale baronului Krieghammer sunt cât se poate de frumoase. In ele se exprimă principiul, fără de care o armată nu poate să prospereze, nu poate să fiă tare și puternică. Mai ales în armata unui stat poliglot, cum este monarchia noastră, principiul stimei și iubirei imprumutate, pe care l'a accentuat ministrul comen de războiu, este atât de indispensabil, încât fără de el nu i-ar fi cu putință armatei de a-și valora un singur moment puterea sa, de-ar ave încă de dege-orî pe atâtea tunuri și puscî cu repetiții.

Vorba e însă, că pe lângă principiul stimei și iubirei imprumutate, mai este și un alt principiu mare, care stă mai pe sus de toate celelalte principii și de care baronul Krieghammer, după cum se vede, și-a uitat să facă amintire. E principiul dreptății și al echității, fără de care nici nu se poate închipui o stimă și iubire adevărată. Cum s'ar și pute crede, ca cine-va să porțe o sinceră stimă către acela, care-l nedreptățește, și cum ar fi cu putință ca cine-va să iubescă pe acela, care îl asuprește?

Acest principiu al echității este deci și pentru armată sorgintea, din care singur pot să isvorască virtuțile militare.

Decă și întru cât se mai respectă ași acest mare principiu în sinul armatei noastre, nu vrem să examinăm aici. Ne mărginim numai a da expresiune îngrijirei noastre, că în mijlocul estremei netoleranțe și a fanatismului de rassă, de care sunt conduși guvernânții noștri dela mic până la mare, cu greu se va mai pute susține și în armată respectarea acestui mare principiu. Avem și până acum puternice și număröse indicii de-a ne îndoi în privința acesta. Ori dora, ca să nu mai amintim de altele, măsurile mai nouă luate în sinul armatei comune, de-a se maghiarisa numele tinerilor ostași în toate protocoalele, hărțile și

actele oficiale, însemnă o respectare a principiului dreptății și al echității?

Dér nu-i numai atât. Armata e compusă din omeni, ér omenii au ochi de vățut și urechi de audit. Cum s'ar puté ore, ca fiți unei armate, chiămate a-și vërșea sângele pentru apărarea și fericirea patriei, să se însuflețescă de sfânta lor chiămare, când vèd cu ochii persecuțiile îndreptate în contra fraților lor de acasă și aud cu urechile țipetele de durere ale părinților lor, loviți dîlnic în conștiința, dreptul și demnitatea lor națională din partea aceloră, cari s'evîrșesc aceste crime tocmai basaiți pe scutul armatei?

E frumoasă declarațiunea d-lui baron Krieghammer, că va lupta cu cea mai mare energiă pentru a scuti armata de vârtejul certelor și politice de naționalitate. Dér nobilele lui stăruințe vor rămân zadarnice și asigurarea de egală stimă și iubire a naționalităților în sinul armatei rămâne fără de valóre, pe cât timp principiul dreptății și echității nu va fi deplin respectat, și încă nu numai în armată, ci și înafară de armată, în viața publică a cetățenilor, din mijlocul cărora e recrutată armata.

Obstrucția maghiară. După obstrucția din parlamentul vienes, urmèză acum obstrucția din dieta ungarèscă. Ea s'a început deja în ședința de alaltăieri prin discursurile kossuthiste. Intrègă ședința acesta a folosit-o stănga estremă, care a slevat cestiunea, că la care comisiune să se trimit proiectul lui Banffy despre provisoriu. Guvernul și partida lui îl trimit la comisiunea financiară, partida estremă a lui Kossuth cere să se trimită classelor. Că ce sunt classese, esplotăm la alt loc al țóiei noastre. Appoyștii și cei din partida populară tac de-ocamdată, ei vor să stea pe două scaune, și cu pui și cu ouș și cu cioacă grasă — cum dice Românul. Obstrucțiunea urmărește scopul, ca guvernul să nu pótă vota proiectul din cestiune până la 1 Ianuarie 1898, mai scurt dîș, să facă imposibilă opera pactului cu Austria. Situația parlamentară e foarte încurcată și Banffy amenință la rëndul sèu pe adversarii lui cu ordinațiuni ministeriale, decă nu se vor liniști și vor încerca să-i zădărnicesc proiectul prin discursuri a lă Lecher.

Absolutism în Austria.

Scirile, ce vin din Austria presentă situația ca foarte gravă și excepțională.

Ministrului-președinte br. Gautsch nu i-a succes să ajungă la o înțelegere cu partidele din parlament.

Comitetul esecutiv al stângei a avut alaltăieri o întrunire pentru a vota asupra proiectelor, ce le-a înaintat guvernul pentru sanarea stărilor parlamentare sdruncinate. *Resultatul votării însă a fost nefavorabil pentru guvern.* Răspunsul de refus a fost comunicat îndată ministrului-președinte.

Proiectele guvernului privitoare la ordonanțele de limbă au fost respinse de

cătră toate cluburile germane, declarându-le de *nesuficiente*. Refusul acesta nu a surprins pe nimeni, deoarece se aștepta, ca Germanii, fideli atitudinii lor, să nu facă nici o concesione. Proiectele lui Gautsch cereau, ca Boemia să se împartă în trei teritorii de limbă: ceh, german și mixt.

Proiectul acesta dice, că în cercurile curat cehle limba oficială să fiă limba cehă, în cele curat germane, cea germană, în cercurile mixte să fiă și cehă și germană. Cercuri mixte se consideră acelea în cari 25% din populațiune e de altă naționalitate; zero curat ceh ori german este acela a cărui populațiune diferită atunge cel mult cifra de 20%. Funcționarii de stat în Boemia să fiă obligați a înțelege amândouă limbile, și pentru învățarea limbii, ce n'o cunoșce, li-se dă un termen de 15 ani.

Acéstă modificare în proiect a respins-o partida germană sub cuvânt, că decă proiectul s'ar primi și din partea lor, atunci Austria n'ar mai fi un stat unitar.

Cehii însă nu vor cu nici un preț să se lase de acest proiect.

In urma acesta guvernul n'are încătrău: trebuie să suspendeze constituția. O telegramă din Viena, cu data de 7 Decembrie, dice, că **acum urmèză guvernarea absolutistică**, ce se basèză pe §. 14 din legea imperiului. *Parlamentul nu mai pótă funcționa*, și ne mai funcționând, guvernul va dispune pe propria sa răspundere.

Cehii la monarch. „Politik“ organul Cehilor bătrani, face apel către toți Cehii, ca din sinul poporului să se constituie un comitet, care să redacteze un *memoriu* în care să se însire *tote suferințele Cehilor și cauza adevărată a turburărilor din Praga*. Memoriul acesta să fiă înaintat monarchului printr-o deputațiune.

Sèrbii și Bulgarii. Din Belgrad se telegrafèză, că cabinetul sèrbesc și-a dat, pe neașteptate, dimisia. Se crede, că în fruntea guvernului va veni *Novacovic*. — Fostul regent *Ristic* a fost chiămat la curtea sèrbescă, unde regele i-a cerut sfatul asupra neînțelegerilor ivite cu Bulgaria. *Ristic* a făcut atenț pe regele, să se rețină dela orice paș grabit. Cu toate acestea circulă scire, că un consiliu militar a hotărît, să concentreze la Niș armată contra Bulgariiei. — Din *Sofia* se scrie, că acolo a produs o mare iritația scirea foilor sèrbesci, că regele Sèrbiei a protestat contra *visitei principelui bulgar la claustrul-Hilendar*. Agentul bulgar din Belgrad a fost somat să cèră imediat de la guvernul sèrbesc demnitatea aceste sciri.

În cestiunea congresului național bisericesc al Sèrbilor.

Baronul Fedor Nikolic, care a funcționat ca comisar regesc la congresul național bisericesc al Sèrbilor, a făcut înaintea unui dîrist nisce declarațiuni cu privire la istoricul și viitorul congresului, al cărui cuprins îl reasumăm în următoarele:

Congresul, dice Nikolic, nu și-a pu-

tut implini chiămarea, de-a elabora un statut unitar, sèu mai bine dîș de-a pertracta statutul unitar lucrat de comisiunea însărcinată cu acest lucru. Nu și-a putut implini chiămarea *din causă*, că *mandatele*, cu excepțiunea a 6—7, *le-a obținut așa numita partidă reunită radicală și liberală*. Cu ce mijloce a obținut ea mandatele, se pótă închipui, decă vom sci, că unul dintre mijlocele lor de agitațiune a fost așitarea în contra Ungurilor. Au afirmat adeoc, că după primirea noului statut, *chiar și în biserică va trebui să se introducă limba maghiară*.

Membrii acestei partide au pretins în congres, ca să stabilèscă ordinea de dî pentru durata întregului congres. Fiindcă acéstă unică dorință a lor n'am putut-o accepta, am fost nevoit să recurg la amânarea congresului. La cas contrar opoziția unită și-ar fi ajuns scopul, de-a slege comitetul esecutiv înainte de desbaterea statutului și prin acesta ea ar fi hotărît și sôrtea statutului. In noul statut însă se cuprind importante principii, cari decă ar fi fost acceptate, *opoziția n'ar mai fi putut face nimic*, și puterea, ce ea a voit să și-o însușescă sub cuvântul unor interese naționale, i-ar fi scăpat din mână.

După amânare, ministrul-președinte Banffy a convocat la o conferență pe câțiva membri ai congresului, dér fiindcă nu s'a putut ajunge la o înțelegere, a fost rugat patriarchul, ca într-o conferență mai restrinsă să încerce încă odată de-a ajunge la o rezolvare pacnică a lucrului. Dér nici în acéstă conferență nu s'a putut ajunge la o înțelegere din causă, că opoziția a stărut de-a se face anumite concesii din drepturile hierarhice, ceea ce însă hierarhia nu voșce. Astfel s'au depărtat și dela acéstă conferență în speranța, că acuși se vor întruni érași, dér nu sunt multe semne de-a se mai întruni.

După vederile mele individuale, dîșe mai departe Nikolic, congresul, decă cum-va s'ar întruni érași, *din nou ar trebui să fiă amănat*. Resultat n'ar puté avé, mai ales fiindcă și între liberalii, cari au fost uniți pentru moment, au început a-se ivi neînțelegeri. *Dér guvernul nu are intențiunea de-a convoca din nou congresul*. Nici n'ar prea puté să-l convóce, deoarece fondul național n'ar mai avé de unde plăti pe deputați. Din cauza asta și Wekerle a refusat odată de-a permite convocarea congresului.

Acestate sunt declarațiunile baronului Nikolic. Din ele reese clar, că congresul a fost amănat numai din causă, că majoritatea au avut-o în congres Sèrbii naționalisti, ai căror deputați au format opoziția unită. Al doilea, statutul unitar, pe care guvernul ar voi să-l impună Sèrbilor, conține dispozițiuni absolutiste, cu ajutorul cărora opoziția pótă fi paralisată în tot momentul, rămânând, ca reprezentanții guvernului unguresc să dispună după plac asupra bisericeii sèrbesci.

Decă în congres ar fi fost acceptat noul statut chiar dela început, după cum a pretins comisarul, atunci deputații congresuali s'ar fi dat cu mâinile legate și toate lucrările ulterioare ale congresului ar fi mers după porunca reprezentanților d-lui Banffy. Fiindcă acesta nu li-a succes maghiaronilor, congresul a trebuit să

„Gazeta“ iese în săptămână di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din intru și din afară și la dî. colectorii.
Abonamentul pentru Brasov administrațiunea, piața mare, tîrgul Inului Nr. 80 stagiu I.: pe un an 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. sèu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

fiă amănat și, după cum se vede din declarațiunile de mai sus, amănat va și rămâne până când Banffy nu va isbuti cine știe prin ce intrigă și uneltire să-și asigure o majoritate în congres.

Deputații sârbi din dieta ungu-răscă nu de geaba au lins și ling tălpile lui Banffy, căci etă cum știe acesta să răsplătescă acum poporului sârbesc lingșirile lor!

Din dieta ungară.

— Noul provisoriu. —

În ședința dela 7 Decembrie n. a dietei s'a început desbaterea asupra noului provisoriu, seu a așa numitului proiect de lege despre „*önálló rendelkezés*“.

Francoisc Kossuth și-a început vorbirea anunțată deja în ședința precedentă, cu aceea, ca proiectul să fiă predat mai întâiu spre studierea *classelor* (o explicație asupra acestei instituții parlamentare dăm mai jos — Red.) cari pot să se declare în cestiune fără genă de disciplină de partid.

Continuând Kossuth declară, că după a lui părere, votarea primului provisoriu a fost o grăbire. Prin acesta statul maghiar a făcut ofert Austriei, dăr Viena i-l'a respins. Ni-am deschis inima înaintea Austriei, să ne sugă puterea de viață, dăr ei nu i-a trebuit sângele nostru. Este evident, că Austriacii nu prea au voiă de-a încheia cu noi pactul vamal și comercial. Dăr ce dăr să fortăm o stare nefrăsoă? De ce să ne oferim dreptul nostru de dispunere de sine Austriei atunci, când după trei-deci de ani facem primul pas pe terenul regulării unilaterale și când nici însuși guvernul nu crede, că putem să intrăm la tocmeli c'o Austriă constituțională. În împrejurările actuale nu putem forța lucrul decât prin paragraf împărătesc. Constituția maghiară însă nu recunoșce ast-fel de paragraf...

Hentaller: Nici împărat!

F. Kossuth explică apoi, între sgomote, că în Austria constituționalismul a pierit așa de tare, încât nu se mai pôte convoca nici Reichsrathul. În ast-fel de împrejurări a forța un pact, ar însemna a sări în apă. Se renteză ore a susținé un status quo, care nouă nu ni-e folositor, ér Austriei nu-i trebuie?

Oratorul continuând dice, că a sosit timpul dispozițiunilor permanente. El nu crede, că Coróna ar pune piedecă. Dacă Coróna a sancționat căsătoria civilă, care se opune tradițiilor și sentimentelor ei personale; dacă Coróna a putut suferi domnia cehă în Austria, deși dinastia e germană: atunci ar fi o vătămăre a ei afirmațiunea, că inima n'ar trage-o spre interesele Ungariei... Stânga extremă nu cere un lucru imposibil de realizat, ci va împiedeca un plan, care vré să nimicească o binevenită ocașă.

Ministrul Banffy dice, că e întrebare, ce se va întâmpla cu proiectul. Să se dea el ore classelor? (Voci: la austriaci!) Fiindcă proiectul nu conține decât susținerea statului quo, nu e nevoie să se mai dea classelor, ci comisiunii financiare.

După acestea Banffy părăsi sala. După el eși Tisza Kalman și alți deputați guvernamentali.

Discuția se continuă încă. Au vorbit — Barta Ödön propunând, ca proiectul să se dea unei comisiuni ad hoc, cum s'a întâmplat și sub Francoisc Deák. Olay Lajos sprigini propunerea lui Kossuth; de asemenea și Pichler, Györy Elek, Papp Elek și Hollo Lajos.

Desbaterea se va continua ađi. Sunt anunțați în această cestiune 26 de vorbitori.

*

Ce este dăr instituția parlamentară așa numită a *classelor*?

Este știut, că în-acele deputat se împarte la o clasă. Cu totul sunt 9 clase. În-acele își alege președinte, secretar, și raportor. Clasele acestea făceau mare serviciu în timpurile mai vechi, când viața parlamentară era așa dicând numai în fașă. În-acele proiect de lege să trimetea mai

întăiu classelor pentru desbatere prealabilă. Acestea își spuneau părerile înaintea dietei prin raportorii lor. În cei două-deci de ani din urmă dieta n'a luat refugiu nici-odată la acest organism intern al ei.

În desbaterea classelor iau parte toți membrii parlamentului. Ele represintă *viața*, fiindcă cuprind în sine întrégă reprezentanța țării cu diferitele ei păreri.

SCIRILE DILEI.

— 27 Novembre. v.

Inmulțirea gendarmeriei. În budgetul anului viitor, la poziția cheltuelilor pentru „susținerea siguranței publice“, este prevădută o urcare a cheltuelilor cu 323.000 fl. Aceasta o motivează ministrul unguresc de finanțe prin aceea, că a trebuit să se înmulțescă gendarmeria în anul acesta cu 200 feciori, ér în anul viitor se va înmulți cu 400 feciori. — Șoim, că de câți-va ani încoace numărul gendarmilor e în continuă creștere, mai ales pentru Ardeal. Se vede, că se ține anume sémă de-a se înmulți numărul gendarmilor în proporția, în care se înmulțesc și legile și ordinațiunile nouă pentru maghiarisarea noastră prin fier și foc.

Jeszenszky și „Coróna României“.

„*Budapesti Közlöny*“, monitorul oficial unguresc, în numărul său de Sâmbătă a publicat decretul regal unguresc, prin care Jeszenszky este autorizat a purta însemnele de mare oficer al „*Corónai României*“, pe baza brevetului regal român cu data de 12 Octombrie.

Oprirea intrunirilor evreesci în România. D-l Ferekide, ministru de interne român, a adresat prefectilor de județe și poliției capitalei următorul ordin: „Pe timpul din urmă, în diferite orașe din țără Evreii străini au ținut intruniri; guvernul dela înocut ar fi putut să împedecă asemenea intruniri, întemeindu-se pe dispozițiunile pozitive ale art. 26 din Constituțiune, care nu dă dreptul a se intruni decât Românii, și de-a aceasta nu s'a făcut, s'a creșut că acești străini nu vor abusa de toleranța ce li-s'a acordat până a provoca disordinea.“

„Astăđi însă, când intrunirile au devenit atât de provocătore, dând loc la excesele regretabile pe cari am avut mâhnirea de a le constata în Capitală, sunt nevoit, conform și cu declarația făcută în fața Parlamentului, ca în interesul liniștii și pe viitor, în mod absolut, să interdicet orice intrunire ce vor voi a ține străinii, făcându-le cunoscut, că acest drept nu le este recunoscut de legile țării“.

Comitatul Somogy și maghiarisarea numelor. Lui „*Bud. Hirlap*“ i-se scrie din Kaposvár următoarele: Comitatul Somogy este unul din comitatele cele mai maghiare și cu toate acestea numărul celor ce poartă nume străin, e foarte mare. Pentru aceea șpanul Tallián Gyula și vice-șpanul Mészáros Gyula ai aceluși comitat, pătrunși de gravitatea și însemnătatea națională a lucrului, au dat o ordinațiune cătră toți șefii deregătoriilor de stat ca aceștia să facă presiune în cercurile lor asupra funcționarilor, ca să-și maghiariseze cât se pôte de mulți numele. — Apoi să mai dice cineva, că turbarea maghiarisării n'a isbușit cu furia prin toate organele statului?

Pădure furată. Din *Sigetul-Marmației* se anunță, că pădurea comunelor Ripin și Maidan a fost pustiită cu desăvârșire. Paguba se urcă la 600.000 fl. S'a pornit cercetare în ceasă și s'au constatat lucruri surprinștore. Jupănul solgăbiru Risko a fost suspendat din post, ér contra șolgăbirului Vajna s'a introdus cercetare disciplinară. Notarul Reviczky a fost arestat, de-asemenea și proprietarul Jacob Fialer din Maidan. A mai fost arestat și șolgăbirul Risko din Okörmező. — Toți acești „patrioți“ maghiari, în unire și înțelegere cum se bănușce, au pustiit pădurea și hani i-au „ocrotit“ în pungile lor.

Demonstrațiunile în Austria și Boemia. În Praga spiritele s'au liniștit, dăr în

Boemia și în multe orașe mai mici din Austria turbările continuă. În Pribram au fost sparte ferestrele sinagogei evreesci. În Hermanets o cétă de demonstrații a cucerit orașul cântând cântece naționale și spărgând ferestrele la 30 de case jidovesi. De-asemenea s'a întâmplat și în *Jungbunzlau*.

Vapor cufundat. Societatea de navigațiune Adria e foarte nenorocită cu vapoarele ei. În scurt timp i-s'a cufundat acum al treilea vapor. Din Fiume se telegrafază, că vaporul „*Báthory*“ s'a cufundat alaltăieri. El era încărcat cu mărfuri în valoare de 350.000. Personalul de serviciu al vaporului a putut scapa norocos la timp.

Logodnă. D-l Ioan Stoian, student în litere și drept la universitatea din Bucuresci, s'a logodit cu d-ra Dido Nemescu.

Rechiámarea ambasadorului Mohrenheim. Baronul Mohrenheim, fost ambasador rusec la Paris, a fost rechiámăat din acest post, rămânând însă membru al consiliului imperiului. În locul lui, Țarul a trimis pe Urusov, fost ambasador la Brușela. Baronul Mohrenheim a reprezentat Rusia în Paris dela 1833.

Vacanțele de Crăciun la universitatea din Budapesta vor începe în 20 Decembrie n. și vor dura până în 8 Ianuarie. Prelegerile vor începe în 9 Ianuarie.

Resultatul examenelor de oficer în rezervă. După raportul ministrului de honveđi, cu sfârșitul anului de serviciu 1896—97 s'au prezentat la esamenul de oficer în rezervă 1202 voluntari dela armata comună și 243 dela honveđi. Dintre cei dințăiu au depus esamenul cu succes 891, ér dintre honveđi 212. N'au reușit la esamen 253 voluntari dela armata comună și 28 dela honveđi. 39 voluntari dela armata comună s'au retras dela esamen, bolnavi au fost dela liniă 18 voluntari, ér dela honveđi 2. Un voluntar dela liniă a fost arestat. Dintre voluntarii, cari n'au reușit la esamen 56, servesc anul al doilea la liniă, ér unul la honveđi. În anul 1895—96 au sarrvit anul al doilea 112 voluntari la liniă și 25 la honveđi. Dintre acestia cu sfârșitul anului 1896—97 s'au prezentat la esamen 25 voluntari dela liniă, dintre cari 12 au căđut din nou la esamen. Dintre cei 3 vol. dela honveđi, cari s'au prezentat la esamen, 2 au reușit, ér al 3-lea a căđut din nou.

Reuniunea de patinat din Brașov a deschis Marța trecută terenul de patinat. În în-acele Duminică și serbătore după emeđi muzica militară va concerta în pavilionel reuniunii.

Din cercul astronomiei. Din 8 până în 14 l. c. se pôte vedé dimineța (înainte de răsăritul sórelui cu o óră) pe orizont în partea sud-estică un fenomen din cele mai frumoșe și foarte rar. Avume: dimineța bolta cerescă este înfrumșetată cu trei luceferi. Acești luceferi sunt planetele: Venus, Uranus și Saturnus. Planeta Venus este în mijloc, ér de-a drépta Uranus și de-a stânga Saturnus. Cu sfârșitul anului curent, Venus se perde în rașele sórelui, ér Uranus și Saturn înaintéză tot mai mult spre vest, rezervându-și pe mai mult timp rolul de luceferi de dimineța. De-asupra acestor trei planete, la o depărtare de 75°, se pôte vedé strălucind Jupiter. În 30 l. c. Jupiter trece, în momentul când răsare sórele, meridianul budapestan la o înălțime peste orizont de 44 grade și 59 minute. După acesta planeta Jupiter se pôte vedé bine în în-acele nopte după 12 óre. În 22 l. c. cu ajutorul telescopului se pôte vedé pe Jupiter fasa întrégă a întunecimei de sóre, cauzată de lună. Dimineța la 2 óre 16 m. se vede umbra lunei trecând peste Jupiter, ca un punct negru dela stânga spre drépta. Mai este de amintit, că tot în 30 l. c. planeta Mars își începe tura sa pentru anul 1898—99. În dimineța acelei țile Mars se întelnesce cu Venus pe o distanță de 40 minute, apoi

se despart. Venus se departă de pământ, ér Mars se apropie.

„*CăliNDARUL Plugarului*“, edat de tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov și întocmit de I. Georgescu cu deosebită privire la trebuințele poporului nostru agricol, are o parte literară și economică foarte variată și bogată, cuprindând mai mulți articuli bine aleși, novele, poesii etc. La început biografia lui Alexandru Roman, apoi o introducere de autor, un articol intitulat: Alegerea carierelor; Cei doi prieteni (istorisire morală) trad. de N. Petra-Petrescu; Numai una, poesiă de G. Cosbuc; Bogatul și șeracul în spiritul lunei și în ordinea Provedinței de Dr. Elefterescu; Insurat de două-ori, (novelă populară) de I. Pop Reteganul. Partea economică, redactată de I. Georgescu, începe cu un articol: Economia înțeleptă; urméză Rotațiunea în cultura legumelor; Incolțirea sémênțelor; Bólele animalelor de casă; Ingrășatul porcilor; Animale folositoare și stricătioșe grădinăritului și plugăritului. La urmă câte-va pagini de povește, Diverse, Glume etc. apoi câte-va cóle de anunțuri. Prețul 25 cr.; trimis prin postă 30 cr. La 10 esemplare comandate de-odată unul se dá în cinste. De vânđare la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

Provocațiunile Evreilor în România.

„*Epoca*“ din Bucuresci, arătând asupra provocațiunilor îndrășnete ale Evreilor din România, cari au iritat mult spiritele și cari au pregătit așa dicând demonstrațiile antisemite de Duminecă, scrie următoarele:

Acelora ce ar voi să întindă răspunderea celor întâmplate la populația bucuressoană, vom răspunde reproducând aci câte-va extracte din cuvântările rostite de o lună încoace de căpeteniile Evreilo.

Ne mărginim la câteva scurte citații, pe cari le-am puté, însă, la nevoie, prelungi oát de mult. Într'un interviu spărut în „*Drăptatea*“ dela 25 Octombrie, d-l doctor Ferester se exprimă astfel: „Evreii știu, că drepturile nu se cer, că drepturile se capetă și cum ele devin o condiție „sine qua non“ de existență în România, e firesc ca Evreii să usze de toate mijlocele, pe cari instinctul de conservare le pôte inspira. Des-tul am sperat, destul am petiționat, trebuie să facem ceva mai mult“.

În intrunirea studenților evrei, ținută la 24 Oct. în localul policlinicii din strada Bradului, d-l Stern, s'a exprimat astfel: „Dacă nu se va face dreptate, propun tipă-rirea de memorii în mai multe limbi spre a fi trimise colegilor lor din străinătate“.

La Congresul Israelitilor pământeni, ținut în Bucuresci, la 26 Oct., s'au dis, între altele următoarele: D-l Ghelester (Iasi): arată, că Evreii, deși n'au drepturi politice, pot trage mare folos organizându-se politicesce și amestecându-se ca ori ce partid politic, în luptele partidelor“.

Dr. Ferester: Să facem un memoriu și cătră bărbății politici din străinătate; și nu ni-se va puté obiecta, că suntem calumniatori ai țării, căci, ori suntem considerați ca Români, și atunci să ni-se dea drepturi cetățenesci, ori suntem considerați ca străini, în care cas avem dreptul să ne plângem la străini“.

Nu credem să fiă țără în lume unde s'ar tolera un asemenea limbăgiu. Nesocotitul strain, care neavând nici dreptul de a participa la intruniri, ar avé și cutezanța să vorbescă astfel, ar fi aruncat peste graniță în 24 de óre.

Nu au cuvânt dăr Evreii, ca să se plângă de manifestațiile studenților, când ei, timp de o lună, au așțat spiritele prin asemenea provocațiuni.

Liturgia maghiară.

Mult hărțuita cestiune a litur-giei maghiare preocupă mereu cercurile și diaristica ungurescă. „*Alkotmány*“ dela 8 Decembrie publică sub

titlul de mai sus un articol în care combate cu argumente tari mișcarea ce s'a început în sinul Maghiarilor pentru introducerea liturghiei maghiare în biserică. Estragem din acest articol următoarele:

Nu este om, nu există adevărat patriot în Ungaria, care n'ar dori din inimă, ca limba maghiară să-și ocupe locul ce i-se cuvine pe toate terenele. Puțini însă își dau seama despre aceea, că aceasta este aproape imposibil în biserică romano-catolică. Biserica romano-catolică, ținând să păzească sfintele tradiții așa cum le-a primit de la Christos și apostoli, e evident, că nu poate să se adăugă nimica, nici să ia din ele nimic. Urmăzătorii d'ar de sine, că la textul sfintei Scripturi, primită de străbuni, ea nu numai trebuie să se alipescă, ci trebuie necondiționat să nusească a da urmașilor totul, cum a primit de la înaintași.

Ar fi d'ar ceva imposibil, decât fiicărei limbii vii i-s'ar da liturghie deosebită. Atunci biserica unitară romano-catolică s'ar rupe în atâtea părți, câte limbii vii există pe întreg pământul. Biserica romano-catolică ar fi ori și ce, numai pădătoria tradițiilor apostolice și a moștenirii lui Christos nu. De ce? Fiindcă limbile vii se desvoltă mereu, așa d'ar singuraticile cuvinte nu numai că se învechesc, ci adese-ori primesc astfel de înțeles, care diferă mult de original, și așa ar fi aproape imposibil de a se păzi spiritul și înțelesul original...

Să nu uităm, că un precedent cum e liturghia maghiară, ar da ansă la mari și multe încercări. Să ne însemnăm, că nici Croștii n'au primit decât concesiunea, că liturghia să-și o citească în limba *glogolitică*, adică vechi-slavă, care e înrudită cu drept cu limba croată, însă nu e identică cu ea.

Aici d'ar nu s'a întâmplat nici o inovație, ci în locul limbii vechi cu drept de rit propriu, s'a permis folosirea unei alte limbii morțe. N'a suferit deci nimic principial străbun *nihil movetur*.

La Români și la Ruteni încă s'a întâmplat numai atât, că cu ocazia unorei din 1641, respective 1790, li-s'a conces, ca limba lor liturgică folosită până atunci în biserică lor creștină, să o folosească și în biserică catolică.

Limbile acestea așa d'ar Roma le-a ridicat la rangul de limbii liturgice, căci ele erau deja de mai înainte. Roma numai odată le-a tolerat, deore-ce tolerarea aceasta a rezultat convertirea a milioane de creștini.

D'ar ce ar fi atunci, decât după liturghia maghiară s'ar ridica guvernul român, bulgar, sârbesc, german și celelalte guverne și ar cere liturghie națională deosebită, le-ar face obligatorie și prin acestea ar naționaliza în biserică pe cetățenii de limbii deosebite? Lucru corect ar fi aceasta? N'ar conduce el la contopirea Maghiarilor din străinătate în naționalitățile diferite...? Și nu s'ar comite o sinucidere limbistică și națională tocmai în casa lui Dumnezeu?

Deci aderenții liturghiei maghiare nu-și trag s'ema cu această, atunci Roma negreșit o da.

Causa liturghiei maghiare mai are încă și ocol osur, că în fruntea ei nu stau greco ori romano-catolici, ci omeni în mare parte de altfel de confesiuni, cari voesc să reformeze o religie străină nu pe s'ema lor, ci pe s'ema altora...

Liturghia n'are chiămarea de a maghiarisa, ci să deștepte zel religios. Cel ce merge la biserică nu demonștră pentru naționalitatea sa, ci vră să-și înalte inima la Dumnezeu. De ce trăbă e d'ar a se face ocesiune națională din liturghia maghiară?

Sfântire de biserică și — csárdás.

Sub titlul acesta am publicat în nr. 253 a. c. o corespondență despre sfântirea bisericii gr. or. din Egerseg, în care se spunea, că nisce preoți români au jucat și „csárdás”. Spre lămurirea afacerii cu „csárdás”-ul d-l protop. N. Manegutiu ne rogă să dăm loc următoarei declarațiuni:

M. Oșorheiu, 20 Nov. v. 1897.

Prea stimată D-le Redactor! Pentru lămurirea afacerii cu *csárdásul* din Egerseg, îmi permit a Vă declara următoarele:

În programul pentru sfântirea bisericii a fost luat: a) însuși actul sfântirii, b) banohetul și c) o petrecere populară.

Tote aceste s'au făcut și au decurs în cea mai perfectă ordine, așa precum s'a descris în N-rul 127 al „Tel. Rom.” D'ar toate acestea indeosebi și petrecerea populară ținută în curtea parohului, s'au terminat până la 7 ore seară și — eu pe vremea aceasta, încheind tot, ce fusese oficial, mă găteam de culoare roșie.

Mulțimea de tineri și tinere însă, au înscenat într'o casă alături peste drum dela casa parohială și un fel de „bal”, la care își vor fi petrecut.

Förte bine au făcut. Er decât aoi preoți de ai noștri vor fi jucat și „csárdás”, eu nu pot să soiu și nici le voi face judecata. Ceea-ce voi să constat este, că tot ce se va mai fi petrecut, nu s'a ținut de actul oficial al sfântirii bisericii.

Cu profundă stimă:
N. Manegutiu,
prot.

Napoleon preșis în veacul 16.

În veacul al 16-lea trăia în Franța un medic și archeolog numit Filip Noël Olivarius, care se ocupa și cu neuromantis-mul. El a lăsat un manuscris, a cărei copie ajunsă în mâinile Impăratului Napoleon după încoronarea sa, în următoarele împrejurări:

Într'o seară, Napoleon intră förte agitat la soția sa Josephina și-i întinse un manuscris vechiu datat din 1542.

— Citește.

Josephina încopu să-l citească, cu greu, de ore-ce manuscrisul era în franțuzesc vechiu.

„Franco-Italia va da nascere unei ființe supranaturale. Acest om, förte tiner încă, va eși din mare și va adopta limbajul și manierele Francezilor celtici. În timpul tinereții sale își va croi un drum printre mii de piedici, ajutat de soldați al căror general va deveni. Acastă cale cotită îi va pricinui multe suferințe. El va face războiu, aproape de locul nașterii sale, timp de peste cincă ani.

Va fi vădut pe mări, conducând războiele cu multă glorie și vitejie; și va restaura lumea romană.

Va da legi Germanilor; va pune capăt desordinelor și terorei Francezilor celtici și apoi va fi numit, nu Rege ca de obicei, ci Impărat, și va fi aclamat de un mare entuziasm popular.

Va pune pe fugă pe principii, pe seniori, pe regi, timp de peste 10 ani. Apoi va crea noi principii și noi seniori, și vorbind de la înălțimea tronului său, va exclama: O sidera, o saora!

Va fi vădut cu o armată de 49 ori 20,000 omeni de infanterie, cu de 7 ori 7 mii de cai, încălecați de omeni cu săbii și lănci, cu de 7 ori 2,000 de omeni, cari vor manevra nisce mașini teribile.

Va purta în mână sa drăptă un vultur, semn de victorie în războiu. Va da multe teritorii națiunilor, și fie-căreia din ele va da pace.

Va veni în marele oraș, creând și dirijând proiecte mari, bastimente, poduri, porturi de mare, apeducte, canale.

Va avea două femei...”

Aci Josephina se opri.

— Urmăzătorii, d'ice Impăratul, căruia nu-i plăceau intreruperile.

— „Și numai un fiu! Va merge să se războiești în locul unde se încrușișează liniile de longitudine și latitudine (?), timp de 55 de luni. Atunci, dușmanii vor arde marea cetate, și el va intra într'insa cu trupele sale. El se va retrage, când cetatea va fi redusă în cenușe, er armata va fi ruinată. Er trupele sale, neavând nici pâne nici apă, vor fi decimate de un mare frig, care va fi atât de grăznic încât două treimi din armată vor peri, er jumătate din rămășiță se va resleși.

Atunci marele om, părăsit, trădat de amicii săi, va fi urmărit, cu mare pierdere, până în propria sa capitală, de marile națiuni europene. În locul lui vor fi restaurați Regii din sângele Capetilor.

El, osindit la exil, în această mare din care eșise de tiner, și lângă locul nașterii sale, va rămâne aoi unspre-șase luni cu câți-va din suita sa, adevărați amici și soldați. După trecerea celor 11 luni, el și aderenții lui se vor imbarca și vor pune piciorul pe Franța celtică.

Și va intra er în marele oraș, unde șede Regele din sângele Capetilor, care va fugi, luând cu d'nsul ornamentele regale. Și marele om, restaurat în vechiul său imperiu, va da poporului său legi excelente.

Apoi, va fi gonit din nou de o triplă alianță a națiunilor europene, după o sută de zile, er în locul lui se pune erășii Regele din vechiul sânge al Capetilor.

Și el va fi oreșut mort de poporul său și de soldații săi.

Celții și Francezii se vor sfășia între ei, ca nisce lupi și nisce tigri. Sângele vechilor Capetii va fi cauza unor negre trădări. Cei rei vor fi desamăgiți și masorați prin foc. Flăoarea de orin va fi menținută, d'ar cele din urmă rămășițe ale vechiului sânge vor fi în primejdie.

Atunci se vor bate între ei.

Atunci un tiner războinic va înainta contra marelui oraș, purtând un cocș și un leu pe zana sa. Și lancea îi va fi dată de marele principe al Orientului. Va fi ajutat de poporul războinic al Francezilor Belgice, care se va uni cu poporul Parisului pentru a împăca pe soldați și pentru a stabili pacea.”

(„Drap.”)

Din viața lui Diogene.

— Magistratii din Atena prinseră odată pe un hoț furând din visteria statului un pahar de aur. Tocmai când l' duceau prin piață, îi întelnesce Diogene, care esclama cu mirare: — „Uitați cetățeni, cum hoții oei mari duc pe unul mic!”

— Odată se adunară în jurul lui Diogene förte mulți tineri răsfățați, cari îl batjocureau în totă forma. După ce vădură, că nu-l pot face altcum să se manie, începură a striga: Grijiți, băeți, că ne mușcă cănele! — N'aveți frică, le răspunse Diogene, că nici cănele nu se nutresc cu burueni!

— Mergând Diogene odată la un isvor, vădă pe un copil bând din pumnul. Filosoful atunci cu un fel de indignare scose repede din straiță paharul său de lemn și-l aruncă esclamând: — Băiatul acesta m'a întrecut prin ieftinătate!

— Vădând odată pe un tiner din familiă bună purtându-se neconvenincios, Diogene d'ice: Griji, tinerule, să nu sooți sabiă de aramă din teaca de os de elefant!

— Vădând odată pe un băiat nelegiuit aruncând cu petrii asupra mulțimei de popor adunată în piață, Diogene îi d'ice: Bagă de seama, băiate, că lovesci pe tatăl tău!

— Plato, filosof grec și coetan cu Diogene, făcă odată definiția omului astfel: *Omul este un animal cu două picioare și fără pene*. Lui Diogene i-a plăcut definiția aceasta. El s'a apusă odată și a prius un cocș, l'a ciupit cu totul de pene și mergând cu el în soala, unde ținea Plato prelegerile, îl aruncă în mijlocul salei d'icând: *Etă omul lui Plato!* — Plato, supărat de batjocura asta, adause la definiția de mai sus cuvintele: „și cu unghii late”.

— Un astronom ținea odată prelegeri publice despre descoperirile sale privitoare la corpurile cereșci. Diogene a tot ascultat, la urmă însă, pierdându-și răbdarea, îi d'ice: D'ar tu de mult ai venit din cer?

— Un alt filosof a întrebat pe Diogene: Este rea mörtea? — Cum să fiă

rea, răspunse Diogene, decât ea când e de față nici nu o simțim.

— Pofta de bani e fortărăța tuturor rețelilor, d'ice odată Diogene către nisce cetățeni avari.

— Diogene merse odată la baie; aflând însă apa din baie prea murdară, chiămă pe antreprenor și-i d'ice: Spune-mi, te rog, oei ce se scaldă aici, unde se spală?

*

De natura această sunt aproape toate răspunsurile lui Diogene. Nu e mirare deci, decât Alexandru Marele, cunoscându-l mai de aproape, esclama: — De n'ast fi Alexandru Marele, aș vră să fiu Diogene!

Blașiu.

„Ovidiu”.

NECROLOG. D-l *Droc Barcian* din Giurgiu ne anunță, că fiul său *Octavian-Ioan* a răposat la 24 Noemvre v. în v'rstă de 3 ani. — Condolențele noastre!

ULTIME SCIRI.

București, 8 Decemvre. Ministrul plenipotentiar al Rusiei, în numele colegilor lui, a reprezentanților Francei, Angliei, Austro-Ungariei, Turciei și Italiei, a declarat primului ministru român, că cu regret a constat devastările de Duminecă, cari n'au fost împiedecate de poliția. Ministrul rusesc a prezentat guvernului o notă a despăgubirilor de acordat supușilor străini.

Atena, 8 Decemvre. Se anunță mari lupte între Români și Greci în satele Golua, Adela și Smisa din Epir. De ambele părți au cădut mulți morți și răniți.

Berna (Boemia), 8 Decemvre. Ieri s'au produs mari esces în contra Germanilor și Evreilor. — În *Lain* s'a produs o esplosiune de dinamită înaintea magazinelor evreului *Friedrich Novac*. Atentatorul a fost prins și arestat.

DIVERSE.

O pețitoare interesantă. Mostenitorea de tron a insulelor Fidzi, *Tono-Marnanu*, de rassa Negrilor, va veni în Europa, ca aici să-și cesepe un bărbat. Frumosa mostenitorea de tron, negră ca cărbunele, afară de proprietățile mari, ce le are, mai canăță un salariu de 80,000 fl. er când va năși pe tron, salariul se va duplica. Fiitorul bărbat, care va lua de braț pe negra principesă *Tono-Marnanu*, trebuie să fiă om cult și dintr'o familiă de frunte; el va avé în fitorea lui patriă funcțiunea de ministru și jude suprem.

Literatură.

„Calendarul pe anul comun dela *Christos 1898*”. Între călindarele apărute pe anul 1898, pe cari le-am anunțat la timpul său, mai avem și *Călindarul* apărut în editura și tiparul *Tipografiei arhidieceșane din Sibiu*. Acesta e cel mai vechiu între călindarele noastre, intrând deja în anul al 47-lea. Pe lângă obișnuitele date calendarice, postale etc., el cuprinde *Sematismul* bisericeș ort. or. române din Transilvania și Ungaria pe an. 1897, cu date amănunțite și cu înșirarea tuturor numelor bărbăților, cari constituie actualmente diferitele foruri și corporațiuni ale Metropoliei române gr. or. La urmă se află o indicațiune a agendelor oficiilor parohiale și protopresbiterale pentru fie-care lună; Dispozițiuni normative pentru esaminele private din cercurile pedagogice; Un estras din Regulamentul pentru facerea esamenului de calificațiune învățătoreșcă etc. Două poezii frumoșe de *Coșbuo*; Un bogat material pentru biografia lui *Alexandru Roman*; *Bunica Marie*, o frumoșă novelată de *I. Chendi*. Apoi t'ergurile, anunțuri etc.

In institutul de editură *Ralian și Ignat Samitca* din Craiova au apărut tocmai acum două opuri foarte de valoare. Unul din aceste opuri este a se datori cunoscutului nostru pedagog, d-l *M. Strajinu*, profesor de limba română și de filosofie la liceul „Carol I” din Craiova. Sub titlul: „Cestini literare și pedagogice” d-sa a dat la lumină un voluminos op, în care se cuprinde o serie de studii aprofundate din domeniul artei și literaturii, dintre care parte mare au fost publicate și în „Convorbiri literare”. Etă capitulele, de care se tractează în acest op: Principiul artei; Realismul și idealismul în literatura contimporană; Estetica școlii parnariene, Caracteristica poeziei timpului nostru; Poezia primitivă (Rig-Veda); Basmele; Ce este poezia? care este influența ei morală și misiunea ei în zilele noastre? Un exemplu de prelucrarea poeziei populare (Isprăvile lui Păcală de P. Dulfu); Despre Dante; Despre educațiunea de sine însuși; Importanța elementului moral și estetic în educațiune. — Opul se estinde pe 323 pag. și costă 3 lei (pentru Austro-Ungaria 1 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto.)

Al doilea op de valoare apărut în editura aceluiași institut este: „Manual de gimnastică” pentru învățători, institutori, elevii și elevele școlilor preparandiale, pentru elevii gimnasiilor, seminariilor etc., de *Mihail I. Ionescu*, institutor în Focșani. Acest curs, atât prin întinderea și sistematizarea cuprinsului, cât și prin numărösele sale ilustrațiuni, în număr de 151, e singurul curs complet de gimnastică în limba română. Conține o parte teoretică; care arată importanța și scopul gimnastice, descrierea membrilor, metoda, reguli, igienice, comande etc, apoi vine partea practică cu diferitele soiuri de exerciții. La fine vre-o 60 de jocuri gimnastice diferite cu descrierea amănunțită a lor. Un exemplar, în mărime de 241 pag., costă 2 lei 50 bani (pentru Austro-Ungharia 1 fl. 25 cr., trimis prin postă 1 fl. 30 cr.) — Pentru înlesnire ambele aceste opuri se pot procura de-a dreptul și prin administrația „Gazetei Transilvaniei”.

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Decembrie 1897.

Renta ung. de aur 4%	122.80
Renta de corone ung. 4%	99.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonuri rurale ungare 4%	97.60
Bonuri rurale croate-slavone	97.90
Imprum. ung. cu premii	153.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	137.75
Renta de argint austr.	102.10
Renta de hârtie austr.	102.10
Renta de aur austr.	122.25
Losuri din 1860	143.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	948.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	388.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	355.50
Nepoleondori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	59.09
London vista	120.40
Paris vista	47.70
Rente de corone austr. 4%	102.25
Note italiene.	45.50

Cursul pieței Brașov.

Din 9 Decembrie 1897.

Bancnota rom. Cump.	9.49	Vënd.	9.52
Argint român. Cump.	9.43	Vënd.	9.45
Nepoleond'ori. Cump.	9.53	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusești Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.70	Vënd.	—
Lire tarcesci Cump.	10.80	Vënd.	—
Seria. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Numere singuratee din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu și în tutungeria M. Gross.

La prea înaltă poruncă a Majestați Sale
c. și r. Apostolice, a

XIX. Loterie de stat c. r.

pentru scopurile de binefacere ale armatei comune din monarchia.

Acesta Loterie de bani — unica în Austria legal concesionată — constă din 7298 câștiguri în bani gata cu suma totală de

341,684 Coróne.

Câștigul principal:

160.000 Coróne.

Pentru plată câștigurilor garantéză Direcția c. r. a loteriei.
Tragera urméză fără amânare în 16 Decem. 1897.

Un los costă 2 fl. v. a.

Losuri se capétă: la despărțământul loteriilor de stat în Viena Riemergasse 7, la colectanții de loterie, la oficiile de dare, poște-telegraf și căi ferate, la case de schimb etc.

Planul loteriei pentru cumpărător gratis.

Losurile se vor trimite libere de porto.

Direcția c. r. a loteriilor de stat.

Secția loteriei de stat.

1406.10--10

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. în cazul pu-

blicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicare se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.”

Numai

pe ómenii

tineri

ii interesé. ză a scii, că **Injecția Orientală** a Dr. BOITON din Paris după întrebuințarea de câte-va zile lecușce și cele mai învechite suferințe. **Oleiu Santal** și **Balsam Copaive** devine de prisos, de-órece aceste mijloce strică stomacul și nu vindecă bóla.

Prețul unei sticle BOITON Injecția 1 florin.

Deposit general pentru Ungaria:

Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,

V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchenyi-platz).

Se află în farmaciile mai mari. Depou principal: la farmacia Carl Schuster în Brașov.

Adresa pentru comande cu posta:

Farmacia ZOLTAN Budapesta.

8-60

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octombrie st. n. 1897.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul accelerat (peste Arad) sosesc la 0 óre 0 min. dimineța.
- II. Trenul de persoane la 8 óre dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la 10 óre 25 min. séra (acesta delă Budapesta până la Clușiu e tren de persoane, ér delă Clușiu până aici tren mixt)*).

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circoulă numai Vinerea delă Predeal, la 0 óre 0 min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 óre 8 min. séra.
- V. Trenul accel. la — óre — min. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 óre 25 m. d., (are legătura în St. Georgi cu Ciuc-Szerda).
- II. Trenul de persoane la 1 óra 51 m. p. m. (dela prima Iulie pân' la 31 August va avé și acest tren legătura cu St. Georgi cu Tușnadul).
- III. Trenul mixt, la 7 óre 3 min. séra, (are legătura cu Ciuc-Szereda).

Dela Zérnesci la Brașov (G. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt 6 óre 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 óra 9 min. p. m.

Plecarea trenurilor din Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. dimineța (acest tren merge până la Clușiu ca tren mixt, ér de acolo mai departe ca tren de persoane).
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. séra.
- IV. Tr. accel. (peste Arad) la — óre — min. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la 3 óre 55 min. d.
- II. Trenul accelerat (se vine delă Arad) la — óre — min. dim.
- III. Trenul mixt la 11 óre a. m.
- IV. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradea-Clușiu) la 2 óre 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 óre 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 2 ó. 55 m.
- II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 2 óre 55 m. p. m. (are legătura cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zérnesci (G. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la 9 óre și 5 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 óre 18 min. p. m.

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii,
Brașov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratului public delă oraș și delă sate

Legătoria sa de cărți,

ce esistă de 14 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini diferite.

Se efectuesc tóte lucrările ce cad în sfera legătoriei de cărți, delă cea mai simplă carte de școlă legată, până la cea mai fină legătură de lux în piele, catifea, mătase, plus, pânză etc. esecutând cât se póte de bine și de esact.

Avënd lucrători de tóte specia escelent pregătiți, acesta legătoria de cărți póte se esecute iute și foarte ieftin tot ce se póte cugeta mai bun în aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartonage etc. în tóte esecutiunile posibile.

Despărțământ deosebit pentru legarea cărților comerciale, protocoalelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,

legător de cărți,

Strada porții Nr. 22.

17-0

Strada porții Nr. 22